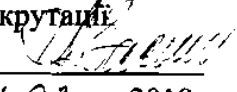

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра педагогічної та вікової психології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації
проф. Гаврилюк С. В.
Протокол № 5 від 21.02. 2018р.

ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни
АРТ-ТЕРАПЕВТИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ТА ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНО-
ПСИХОЛОГІЧНИЙ ТЕАТР
Підготовки студентів ОС Бакалавр
Спеціальності 053 Психологія
освітньої програми (спеціалізації) Психологія

Луцьк – 2018

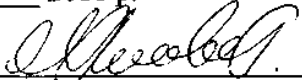
Програма навчальної дисципліни «Арт-терапевтична реабілітація та експериментально-психологічний театр» підготовки студентів ОС Бакалавр, галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 Психологія, за освітньої програмою Психологія

Розробник: Лазорко Ольга Валеріївна, доктор психологічних наук, доцент кафедри педагогічної та вікової психології

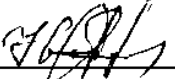
Рецензент: Вірна Жанна Петрівна, доктор психологічних наук, професор кафедри загальної та соціальної психології

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри _____

протокол № ___ від _____ 2018 р.

Завідувач кафедри: _____ (підпис) (проф. Гошовський Я.О.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету _____
протокол № 5 від 14.02 2018 р.

Голова науково-методичної комісії факультету _____ (підпис) (доц. Іванашко О.Є.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	05 Соціальні та поведінкові науки; Спец. 053 Психологія; Освітня програма Психологія Освітній ступінь: Бакалавр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів 210/7		Рік навчання <u> II </u>
		Семестр <u> 4-ий </u>
ІНДЗ: €		Лекції <u> 28 </u> год.
		Практичні <u> 28 </u> год.
		Лабораторні <u> 36 </u> год.
		Самостійна робота <u> 104 </u> год.
		Консультації <u> 14 </u> год.
	Форма контролю: залік	

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ:

Програма курсу «Арт-терапевтична реабілітація та експериментально-психологічний театр» спрямована на ознайомлення студентів з новітніми психотерапевтичними технологіями, спрямованими на реабілітацію всіх груп населення, що практично не мають протипоказів до застосування та демонструють позитивний пролонгований ефект професійного застосування. Арт-терапія розуміється як особливий емпіричний метод, пов'язаний з вираженням емоцій та інших змістових компонентів психіки людини через мистецьку діяльність з метою зміни її стану та структури світобачення. Арт-терапія одночасно є й формою терапії творчістю та пов'язана головним чином з так званими візуальними мистецтвами (живописом, графікою, фотографією, скульптурою, а також їх комбінаціями з іншими формами творчої діяльності. В групу різних видів терапії творчістю поряд з арт-терапією також входять музико-терапія, драма-терапія, танцювальна терапія та терапія рухами тощо, які часто розглядають у понятті експериментально-психологічного театру (психологічного театру). Деякі автори відносять до терапії творчістю також і терапію творчого спілкування з мистецтвом та наукою, терапію творчим колекціонуванням та інші форми творчої діяльності, що мають психотерапевтичне та психопрофілактичне значення.

В останні десятиріччя арт-терапія починає оформлятися в самостійний метод з власною методологією та різноманітним високодиференційованим інструментарієм. Варто зазначити, що накопичення та узагальнення емпіричних даних, пов'язаних з арт-терапією, суттєво випереджає розвиток її теорії, проте застосування деяких теоретичних уявлень сприяло виходу арт-терапії на рівень самостійного психотерапевтичного методу.

Привабливість методу арт-терапії полягає в тому, що його застосування базується головним чином на невербальних способах самовираження та спілкування. Найчастіше до нього вдаються в процесі реабілітації дорослих людей з особливостями розвитку та в роботі з дітьми. Діти з вадами розвитку мають певні труднощі в адекватному сприйнятті світу, в результаті вони часто неспроможні знайти своє місце в житті, бути повноцінним членом суспільства. Як наслідок, характер взаємодії з середовищем стає в цілому деструктивним. Арт-терапія пропнує дитині висловити свої емоції та почуття за допомогою малювання, ліплення, конструювання з природних матеріалів тощо. Іншими формами ефективної реабілітаційної роботи можуть стати також тілесні імпровізації, театральні постановки та літературна творчість. В результаті досягається мета: вираження емоцій та почуттів пов'язаних з переживанням своїх проблем, самого себе; активний пошук нових форм взаємодії з світом; підтвердження своєї індивідуальності, неповторності та значимості; і, як наслідок, підвищення адаптивності (гнучкості) в мінливому світі.

Ці цілі арт-терапевт переслідує, працюючи як з дорослими, так і з дітьми, індивідуально чи в групі. Арт-терапія справедливо вважається найбільш м'яким методом психотерапії. Дитина може не говорити, або не може визнати існування проблеми, але при цьому малювати, рухатись і виражати себе через рухи свого тіла, знімаючи психічне напруження і вивільняючи позитивні сторони свого "Я".

На сьогоднішній день в арт-терапії існує потужний діагностичний інструментарій, а також цілий арсенал конкретних апробованих технологій психотерапевтичної практики. Отже, метою даного курсу є сформулювати в студентів насамперед практичні навички в арт-терапевтичному підході, необхідні для роботи психотерапевта чи практичного психолога.

Навчальний курс з арт-терапії – це система лекційних, практичних та лабораторних занять, самостійної роботи студентів (СРС), консультацій, заліку, які побудовані на основі таких принципів: 1) достовірності інформації; 2) системності викладу матеріалу, який призначений для використання в педагогічній діяльності; 3) встановлення міждисциплінарних зв'язків; 4) планомірної взаємодії суб'єктів навчального процесу (викладачів і студентів). Такий підхід є можливим на основі поєднання лекційної інформації з практичними вправами семінарських занять, лабораторними заняттями та самостійною підготовкою студентів зі спеціально розроблених питань.

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

В результаті засвоєння навчальної дисципліни студенти мають знати: основні положення теорії арт-терапії як методу психотерапевтичної реабілітації; етичні норми та принципи професійної діяльності арт-терапевта; загальні принципи роботи з різними клієнськими групами; розуміти діагностичний потенціал арт-терапевтичних технік та межі методу арт-терапевтичної діагностики; правила побудови арт-терапевтичної сесії;

вимоги до організації робочого простору та арт-терапевтичного кабінету, основні принципи та цілі створення та роботи експериментально-психологічного театру як способу інтеграції різних форм творчого самовираження засобами музики, танцю, літератури та образотворчого мистецтва.

По закінченні курсу студенти повинні вміти: володіти широким спектром технік художнього самовираження; налагоджувати контакт із клієнтом або клієнтською групою, забезпечувати безпеку та довіру; планувати проведення арт-терапевтичної роботи із групами (вміти розраховувати загальне навантаження, проводити відбір учасників, проводити підготовку приміщення, вести облікову документацію); враховувати психічний стан, особистісні якості, культурний та інтелектуальний рівень тощо, при організації терапевтичної зустрічі; надавати інтерпретацію і забезпечувати вербальні зворотні зв'язки; аналізувати й використовувати в арт-терапевтичній роботі фактори художньої експресії та групової динаміки; попереджати негативні наслідки арт-терапії.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Прак тич.	Лабор.	Сам. роб.	Конс.
Модуль 1. Методологічні та теоретичні основи Арт-терапії						
Тема 1. Історія виникнення та розвитку арт-терапії. Основні поняття.		2	2		10	
Тема 2. Етапи та основні складові арт-терапевтичного процесу.		2	2		6	
Тема 3. Області застосування та терапевтичні можливості арт-терапії.		2	2		10	
Разом за модулем 1	42	6	6		26	4
Модуль 2. Форми і техніки арт-терапії						
Тема 4. Базові техніки арт-терапії, робота з рисунком.		2	4	6	10	
Тема 5. Техніки групової арт-терапії.		4	2	2	12	2
Тема 6. Арт-терапія в роботі з дітьми та підлітками .		2	2	4	10	2
Тема 7. Методики та техніки арт-терапії в роботі з дорослими клієнтами .		2	2	4	10	2
Тема 8. Арт-терапія в роботі з глибинним несвідомим.		2	2	2	4	
Тема 9. Інтегративні методи арт-терапії, робота з психосоматикою.		2	2	4	4	
Тема 10. Казкотерапія: можливості та прийоми роботи		2	2	2	6	2

з казкою . Ігрова терапія.						
Тема 11. Експериментально-психологічний театр.		2	2	6	12	
Тема 12. Іноваційні напрямки та перспективи сучасної арт-терапії. <u>Творчий потенціал арт-терапевтичного процесу.</u>		4	4	6	10	2
Разом за модулем 2	168	22	22	36	78	10
Всього годин	210	28	28	36	104	14

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

1. Арт-терапія в психогеріатричній практиці
2. Арт-терапія в роботі з дітьми та підлітками, що пережили сексуальне насильство.
3. Арт-терапія з дітьми, що мають проблеми розвитку та обмежені можливості життєдіяльності.
4. Арт-терапія у роботі з засудженими.
5. Арт-терапія, як елемент колективної психіатричної реабілітації.
6. Вивчення підсвідомих процесів за допомогою метафор.
7. Використання арт-терапії у роботі з безпритульними.
8. Використання арт-терапії у формуванні ідентичності підлітка.
9. Використання системного підходу в обґрунтуванні практики групової арт-терапії.
10. Використання тілесно-орієнтованих технік в практиці арт-терапії.
11. Естетичний елемент переносу та його прояви у арт-терапевтичній сесії.
12. Інституціональні фактори розвитку арт-терапії.
13. Кодекс етичних норм та принципів професійної діяльності арт-терапевтів.
14. Культурні фактори розвитку арт-терапії.
15. Образотворча діяльність дітей: особливості арт-терапії та діагностики.
16. Рівень розвитку арт-терапевтичної теорії і практики на сучасному етапі. Можливі напрямки досліджень.
17. Розмаїття форм арт-терапевтичної роботи як складової загальної психотерапевтичної сесії.
18. Роль фактора художньої експресії в формуванні здорової особистості.
19. Соціальні фактори розвитку арт-терапії.
20. Соціально-психологічна сутність художньої творчості. Функції мистецтва.
21. Терапевтичний потенціал індивідуальної та групової арт-терапії: порівняльний аналіз.
22. Музикотерапія та її реабілітаційний потенціал.

6. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (ІНДЗ)

Індивідуальна робота передбачає створення арт-терапевтичного проекту з використанням опанованих арт-терапевтичних технік та його опис згідно з процедурою діагностичного та терапевтичного етапів арт-терапевтичної сесії.

Індивідуальні завдання здійснюються самостійно із забезпеченням необхідних консультацій та супроводу з боку викладача. Орієнтовні теми для проектів узгоджуються при урахуванні індивідуальних уподобань та запитів студентів. Постановка авторської п'єси експериментально-психологічного театру теж розглядається та оцінюється як індивідуальна робота та може здійснюватися групою студентів.

Перелік можливих тем:

1. Продіагностувати мінімум трьох клієнтів по 4 рисункові тести та проаналізувати і узагальнити результати по кожному клієнту. Скласти приблизний план корекційних заходів в арт-терапевтичному режимі.
2. Описати 10 різних арт-технік роботи з групою із зазначенням цілей та показань до застосування в різних арт-терапевтичних напрямках.
3. Провести техніку “етафоричний портрет” з трьома клієнтами з обговоренням та аналізом результатів. Оформити аналіз у письмовому вигляді, приклавши малюнки (я – рослина, я – посуд, я- зброя, я – прикраса).
4. Робота з ляльками-маріонетками в практиці роботи з дітьми та підлітками.
5. Робота з пальчиковими ляльками в практиці індивідуальної та групової терапії.
6. Робота з колажем в арт-терапії.
7. Скласти колаж на тему “Такий я є – таким мене не знають” з подальшим аналізом роботи.
8. Скласти колаж на тему “Таким мене бачать інші люди” з подальшим аналізом роботи.
9. Психологія та символіка кольору з точки зору різних авторів, підходів та культур.
10. Техніки і можливості роботи з мандалами в арт-терапії.
11. Робота з піском в арт-терапії: техніки, показання до застосування.
12. Скласти та написати психотерапевтичну казку, спрямовану на корекцію тривожності у дітей з комунікативними труднощами.
13. Скласти та презентувати казку, спрямовану на корекцію агресивності у дітей та підлітків.
14. Вплив музики на емоційний стан людини. Аналіз механізмів впливу музики на людину.

15. Написати сценарій вистави для експериментально-психологічного театру на актуальну для студентської молоді тематику та представити його у ролях (групова робота).

Загальна оцінка проекту – 10 балів.

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль (мах = 40 балів)												Модульний контроль (мах = 60 балів)	Загальна кількість балів		
Модуль 1										Модуль 2	Модуль 3				
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2									ІНДЗ	МКР 1	МКР 2	
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12	10	20	40	100
4	4	4	2	2	2	2	2	2	2	2	2				

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	Відмінно	Зараховано
82 – 89	Дуже добре	
75 - 81	Добре	
67 -74	Задовільно	
60 - 66	Достатньо	
1 – 59	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Алексеева М.Ю. "Практическое применение элементов арт-терапии в работе учителя". М., 2003.
2. Аметова Л.А. "Формирование арт-терапевтической культуры младших школьников. Сам себе арт-терапевт". М., 2003.
3. "Арт-терапия: Диалог: Россия-Великобритания" Сборник статей. Островитянин, 2008.
4. "Арт-терапия". ред.-сост. А.И.Копытин. СПб., 2001.

5. Бетенски М. "Что ты видишь? Новые методы арт-терапии". М., 2002.
6. Богданович В. "Новейшая арт-терапия. О чем молчат искусствоведы". Золотое Сечение, 2008.
7. Будза А. "Арт-терапия: Йога внутреннего художника". Феникс, 2006.
8. Будза А. "Эзотерическая фотография. Дзэн и фото-арт-терапия". Феникс, 2007.
9. Бурно М.Е. "Терапия творческим самовыражением". М., 1989.
10. Вальдес Одриосола М. - "Арттерапия в работе с подростками. Психотерапевтические виды художественной деятельности." Методическое пособие. Владос, 2005.
11. Вачков И.В. "Арт-терапия. Развитие самопознания через психологическую сказку". М., 2001.
12. Ганим Барбара. "Исцеление через искусство". Минск, 2005.
13. Дженингс С., Минде А. "Сны, маски и образы. Практикум по арт-терапии". М., 2003.
14. "Диагностика в арт-терапии. Метод "Мандала" ред. А.И.Копытина. СПб., 2002.
15. Дрешер Ю.Н. "Библиотерапия, теория и практика: учебное пособие". Профессия, 2007.
16. Зинкевич-Евстигнеева Т.Д., Грабенко Т.М. "Практикум по креативной терапии". М.: ТЦ Сфера, 2003.
17. Зинкевич-Евстигнеева Т.Д. "Путь к волшебству, Теория и практика арттерапии". СПб.: Златоуст, 2005.
18. Зинкевич – Евстигнеева Т.Д. "Психотерапия зависимостей: Метод арт-терапии". СПб.: Речь 2002.
19. Остер, Дж., Гоулд П. "Рисунок в психотерапии". М., 2000.
20. Киселева М.В. "Арт-терапия в работе с детьми". СПб.: Речь, 2008.
21. Кожохина С.К. "Растём и развиваемся с помощью искусства". СПб.: Речь, 2006.
22. Кокоренко В.Л. "Арт-технологии в подготовке специалистов помогающих профессий". СПб.: Речь, 2005.
23. Колошина Т., Тимошенко Г. "Марионетки в психотерапии". М., 2001.
24. Копытин А.И., Корт Б. "Техники аналитической арт-терапии: исцеляющие путешествия". СПб.: Речь, 2007.
25. Копытин А.И. "Теория и практика арт-терапии". СПб., 2002.
26. Копытин А.И. "Тест "Нарисуй историю". СПб.: Речь, 2003.
27. Копытин А.И. "Системная арт-терапия". СПб.: Питер, 2001.
28. Копытин А.И., Свистовская Е.Е. "Арт - терапия детей и подростков". М.: Когито - Центр, 2007.

29. Королева З. "Говорящий рисунок" (100 графических тестов). 2006.
30. Короп Илья. "Законы Радости. Исцеление словом и музыкой" (+ CD). Открытый Мир, 2008.
31. Короткова Л.Д. "Арт-терапия для дошкольников и младшего школьного возраста". СПб.: Речь -2001.
32. Красный Ю.Е. "Арт - всегда терапия". 2006.
33. Кузьмина Е. Р. "Нарисуй мне о себе: практическая психология для взрослых и детей". М.: Когелет. 2001.
34. Лановой В.Е. "Метод "Напишите рассказ". Диагностика, терапия и прогноз". СПб.: Речь, 2006.
35. Лебедева Л.Д. "Практика арт-терапии: подходы, диагностика". СПб.: Речь, 2003.
36. Лебедева Л. Д. "Арт-терапия в педагогике" Педагогика, 2000.
37. Малкиоди Кати "Палитра души. Преображающая сила искусства: путь к здоровью и благополучию". София, 2004.
38. Мардер Л. "Цветной мир. Групповая арт-терапевтическая работа с детьми дошкольного и младшего школьного возраста". Генезис, 2007.
39. Медведева Е.А. Левченко И.Ю. Комиссарова Л.Н. Добровольская Т.А. "Арт-педагогика и арт-терапия в специальном образовании". М.: Академия, 2001.
40. Мэй Р. "Мужество творить: Очерк психологии творчества". Инициатива 2001.
41. Назарова Л. "Фольклорная арт-терапия". СПб.: Речь, 2002.
42. Никитин В. "Пластикодрама: Новые направления в арт-терапии". М., 2003.
43. Норрис Стефани. "Секреты цветотерапии". АСТ, Астрель, 2004.
44. Гиппиус С.В. "Тренинг развития креативности. Гимнастика чувств". СПб., 2001.
45. Копытин А.И. "Тест "Нарисуй историю". СПб., 2003.
46. Погосова Н.М. "Погружение в сказку. Сказотерапевтические программы". СПб.: Речь, 2007.
47. "Практикум по арт-терапии" Ред. А.И.Копытин. СПб., 2001.
48. Пурнис Н.Е. "Арт-терапия. Аспекты трансперсональной психологии". СПб.: Речь, 2008.
49. Пурнис Н.Е. "Арт-терапия в развитии персонала". СПб.: Речь, 2008.
50. Радина Н.К. "Истории и сказки в психологической практике". СПб.: Речь, 2006.
51. Романова Е.С. "Графические методы в практической психологии". СПб., 2001.
52. Рудестам К. "Групповая психотерапия". СПб., 2000.

- 53.Рыбакова С.Г. "Арт-терапия для детей с задержкой психического развития". СПб.: Речь, 2007.
- 54.Сельченко К.В. "Новейшая цветопсихология". Харвест, 2007г.
- 55.Скурат Г. "Детский психологический театр. Развивающая работа с детьми и подростками". СПб.: Речь, 2007.
- 56.Сусанина И. "Введение в арт-терапию". Когито, 2007.
- 57.Сучкова Н.О. "Арт-терапия в работе с детьми из неблагополучных семей". Сфера, 2008.
- 58.Татаринцева А.Ю., Григорчук М.Ю. "Детские страхи. Куклотерапия в помощь детям". СПб.: Речь, 2007г.
- 59.Уильямс Х. "Говорящий" рисунок, или как познать свое глубинное "Я". АСТ, 2007.
- 60.Хайкин Р. Б. "Художественное творчество глазами врача". М.: Наука, 1992.
- 61.Хайкин Р. Б. "Арт-терапия". СПб: Наука, 1992.
- 62."Хрестоматия. Арт-терапия". под ред. А. И. Копытина. СПб.: Питер, 2001.
- 63.Черемнова Е.Ю. "Танцетерапия. Танцевально-оздоровительные методики". Феникс, 2008.
- 64.Шевченко М."Я рисую успех и здоровье!". - Питер, 2007.
- 65.Malchiodi, Cathy A. The art therapy sourcebook. - New York, 2007.
- 66.Susan I. Buchalter. Art Therapy Techniques and Applications. - London, 2009.
- 67.Jodi A. Dorson. Art Therapy for Children. - London, 2012.
- 68.Christine Watson. Art therapy. – London, 2017.
- 69.Caroline Case, Tessa Dalley. The handbook of Art therapy. – London, 2014.
- 70.Alain de Botton, John Armstrong. Art as Therapy. – London, 2013.

9. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Історія виникнення та розвитку арт-терапії (АТ).
2. Вплив мистецтва на духовний світ особистості.
3. Поняття арт-терпії та її термінологічне поле. Мета та завдання АТ.
4. Арт-терапевтична освіта. Напрямки арт-терапії.
5. Форми, моделі та задачі АТ.
6. Арт-терапевтичний процес та його структура.

7. Матеріали, що застосовуються в АТ. Кабінет арт-терапії та його обладнання.
8. Арт-терапевтичне заняття та його основні процедури.
9. Етика арт-терапевтичної роботи. Роль і функції арт-терапевта.
10. Арт-техніки, що використовуються в індивідуальній роботі з клієнтами.
11. Методологія групової арт-терапії.
12. Типи арт-терапевтичних груп.
13. Групове малювання, живопис та колаж.
14. Сімейна арт-терапія. Генограми.
15. Арт-терапевтичні техніки, що використовуються у роботі з парами.
16. Арт-технології в роботі з дітьми різного віку.
17. Арт-терапія як сучасний метод інтеграції дітей з фізичними обмеженнями в суспільство.
18. Використання лялькотерапії як напряму АТ у корекційній роботі з дітьми, які мають проблеми у розвитку.
19. АТ як засіб саморозвитку підлітків.
20. Арт-терапія як інструмент корекції дитячо-батьківських стосунків.
21. Арт-терапія в роботі з психіатричними клієнтами.
22. Арт-терапевтична робота з людьми похилого віку.
23. Специфіка використання арт-терапії в соціальній сфері: робота з групами ризику, профілактика залежностей, асоціальної поведінки тощо.
24. Робота з травмою та кризовими станами в арт-терапії.
25. Арт-технології в бізнесі: професійний відбір, профілактика професійного вигорання, формування команди, знаходження творчих рішень у бізнесі тощо.
26. Інтеграція психоаналітичного, екзистенційного та трансперсонального психотерапевтичних напрямків у роботі арт-терапевта.
27. Особистісний, культуральний та архетипічний рівні арт-терапевтичної сесії.
28. Сфери застосування глибинної арт-терапії. Діагностичні та терапевтичні аспекти глибинної арт-терапії.

29. Трансперсональний напрямок глибинної арт-терапії.
30. Поєднання образотворчих технік з музикою, сценічним мистецтвом, рухом, танцями, літературною творчістю.
31. Арт-терапевтичні техніки з тілесним образом «Я» та психосоматичними захворюваннями.
32. Техніка юнгіанської пісочної терапії; різні варіанти її терапевтичного та діагностичного застосування.
33. Предметна скульптура, ассамбляж та інсталяція в арт-терапії. Робота з ресурсами.
34. Концепція комплексної казкотерапії: лялькотерапія, малювання казок, створення казки, постановка казок.
35. Принципи арт-терапевтичної роботи з казкою. Алгоритм казкотерапевтичного процесу.
36. Ігрова терапія та її психотерапевтичні можливості.
37. Психологічний театр як терапевтична модель.
38. Технології плейбек-театру в роботі арт-терапевта.
39. Терапевтичне значення ритуалів та форм сценічної дії.
40. Сфери застосування психологічного театру.
41. Іноваційні напрямки та перспективи сучасної арт-терапії.
42. Творчий потенціал арт-терапевтичного процесу.
43. Арт-терапія в роботі з дітьми та підлітками, що пережили сексуальне насильство.
44. Арт-терапія з дітьми, що мають проблеми розвитку та обмежені можливості життєдіяльності.
45. Використання арт-терапії у роботі з засудженими.
46. Арт-терапія як елемент колективної психіатричної реабілітації.
47. Вивчення підсвідомих процесів за допомогою метафор.
48. Використання арт-терапії у роботі з безпритульними.
49. Використання арт-терапії у формуванні ідентичності підлітка.
50. Використання тілесно-орієнтованих технік в практиці арт-терапії.
51. Естетичний елемент переносу та його прояви у арт-терапевтичній сесії.

52. Кодекс етичних норм та принципів професійної діяльності арт-терапевтів.
53. Культурні фактори розвитку арт-терапії.
54. Образотворча діяльність дітей: особливості арт-терапії та діагностики.
55. Розмаїття форм арт-терапевтичної роботи як складової загальної психотерапевтичної сесії.
56. Роль фактора художньої експресії в формуванні здорової особистості.
57. Соціальні фактори розвитку арт-терапії.
58. Соціально-психологічна сутність художньої творчості. Функції мистецтва.
59. Терапевтичний потенціал індивідуальної та групової арт-терапії: порівняльний аналіз.
60. Музикотерапія та її реабілітаційний потенціал.